

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

Participation Model in Developing Students' Moral Identity Charoenrat Uppatham

School Nonthaburi Primary Educational Service Area District Office 2

รุ่งทิพย์ บุตตะจิน

¹ Rungthip Buttachin

โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์

Charoenrat Uppatham School

e-mail: tip.ted2@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 3) ประเมินและรับรองรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 4) สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 5) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ที่ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การใช้เทคนิคเดลฟาย และการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 30 องค์ประกอบย่อย 165 ตัวชี้วัด

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (5) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจ (2) ด้านการสร้างแกนนำ (3) ด้านการประชุมระดมสมอง (4) ด้านการจัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ และ (5) ด้านการจัดทำโครงการคุณธรรม 3) การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย

การเปลี่ยนแปลง มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านการวางแผนพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ (2) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ (4) ด้านการบูรณาการคุณธรรมอัตลักษณ์ในการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (5) ด้านกำหนดการติดตามนิเทศงาน และ (6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) กระบวนการบริหารสร้างสรรคคนดี LOVELY MODEL มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านภาวะผู้นำ (2) ด้านองค์กรคุณภาพ (3) ด้านค่านิยมที่ดี (4) ด้านสิ่งแวดล้อม (5) ด้านผู้รู้ นักปราชญ์ และ (6) ด้านผลงานเชิงประจักษ์ 5) บทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านผู้บริหารต้นแบบ (2) ด้านครูแกนนำ และ (3) ด้านนักเรียนแกนนำ และ 6) คุณธรรมอัตลักษณ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต (2) ด้านความมีวินัย (3) ด้านความพอเพียง (4) ด้านความกตัญญู และ (5) ด้านจิตอาสา

3. การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

4. คู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; คุณธรรมอัตลักษณ์; โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์

Abstract

This research article aimed to study 1) Study of the components of participation in developing moral identity of students at Charoenrat Uppatham School, under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 2 2) Create and develop a model for participation in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School, under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 2. 3) Evaluate and certify the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School, under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 2. 4) Create a manual for using the participation model to develop the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School, under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2. 5) To experiment with the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School, under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2. This research is a mixed-method research, consisting of studying documents and related research, interviewing experts, using the Delphi technique, and survey research. The tools used to collect data were interviews and questionnaires. Statistics used for data analysis included median and interquartile range, frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

The research results were found as follows;

1 . Components of the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School consist of 6 main components, 30 sub-components, and 165 indicators.

2 . The model of participation in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School consists of 6 components as follows: 1) Participatory administration has 5 sub-components. They are (1) participation in planning, (2) participation in decision-making, (3) participation in operations, (4) participation in benefit retrieval, and (5) participation in evaluation. 2) Determining the method for achieving morality and identity has 5 sub-components. They are (1) communication to create understanding, (2) leadership development, (3) brainstorming, (4) creating a moral identity table, and (5) creating a morality project. 3) The practice to achieve change goals has 6 sub-components. (1) planning for developing moral identity, (2) being a good example, (3) creating an environment conducive to developing moral identity, (4) integrating moral identity into teaching and learning and student development activities, (5) the aspect of monitoring and supervision of work and (6) the aspect of evaluating work performance. 4) The LOVELY MODEL creative management process has 6 sub-components. (1) leadership aspect, (2) quality organization aspect, (3) good values aspect, (4) environment aspect, (5) knowledgeable and scholarly aspect, and (6) empirical results aspect. 5) The role of the leader has 3 sub-components: (1) the role of the model administrator, (2) the role of the teacher leader, and (3) the role of the student leader and 6) Identity ethics has 5 sub-components. They are (1) honesty, (2) discipline, (3) sufficiency, (4) gratitude, and (5) volunteerism.

3. The evaluation of the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School found that All aspects are at the highest level of suitability, feasibility, usefulness, and correctness.

4 . The manual for using the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School is overall at the highest level of appropriateness.

5 . The results of using the participation model in developing the moral identity of students at Charoenrat Uppatham School were at the highest level overall. All parties involved were at the highest level of satisfaction.

Keywords: Charoenrat Uppatham School; Moral identity; Participation

บทนำ

รัฐบาลไทยได้เห็นความสำคัญต่อคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างเด็กเยาวชนให้เป็นคนดี จึงกำหนดนโยบายให้แต่ละหน่วยงานเน้นเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวัน ก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึง

ระดับอุดมศึกษา ซึ่งส่งผลไปสู่คุณภาพของครอบครัวและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก หรือเมื่อยังเป็นนักเรียนอยู่ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สามารถเรียนรู้และได้รับการปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องได้ง่าย ดังนั้น ครูอาจารย์จึงมีภาระหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อที่จะสามารถหล่อหลอมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับวิชาความรู้ และทักษะวิชาชีพ ความสามารถที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันนี้คนทั่วโลกต่างต้องปรับการใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ เนื่องจากปัญหาการเกิดโรคระบาดทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งด้านปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาในการใช้ชีวิต ในสังคม อาทิ ปัญหาการลักขโมย ปัญหาการโกง ปัญหาการทุจริต ปัญหาความเครียด ปัญหาทางการศึกษา เด็กและเยาวชนต้องปรับวิธีการเรียนรู้ใหม่ เพราะระบบการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมมีการให้ความสำคัญกับกระบวนการรวมถึงความเป็นอยู่ที่ดี (Well-Being) ของนักเรียนแบบองค์รวม เกิดการพัฒนาการศึกษา โดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกระดับ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563) แต่การนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้เป็นหลักเพื่อควบคุมในสถานศึกษาให้ทุกคนเป็นคนดี ปฏิบัติดี ประพฤติดี ไม่ปฏิบัติในสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยต่อตัวเองและสังคม ช่วยให้เป็นคนมีความ پاکเพียร อดทน มีวินัย พบความสำเร็จในชีวิต ต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้บรรลุตามเป้าหมายได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดำเนินการขับเคลื่อน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิเช่น แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณธรรมจริยธรรม ต่อยอดให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้มีจิตสำนึกที่ดี ปฏิบัติตนบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมที่งดงาม สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน นอกจากนี้การดำเนินงานดังกล่าวยังเป็นการสร้างนักเรียนดีให้บ้านเมือง สร้างครูดีให้ห้องเรียน สร้างผู้บริหารดีให้โรงเรียน และสร้างโรงเรียนดีให้ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากผลการสำรวจประเด็นความรุนแรงของปัญหาวิกฤตด้านคุณธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนบางส่วนขาดความมีระเบียบวินัย เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาของโรงเรียนและห้องเรียนไม่ได้ ขาดความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งงานตามกำหนด ไม่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งของเครื่องใช้ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการเสียสละ และไม่มีสมาธิความระ ซึ่งที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาของสร้างเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ขาดความชัดเจนของแนวทางในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ หน้าที่ของโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาระบบการดำเนินงานให้มีความชัดเจน (ประภัทร์ กุดหอม, 2560)

นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างน้อย ร้อยละ 35 และปีงบประมาณ 2561 ให้โรงเรียนทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งเป็นโรงเรียนคุณธรรม จากการดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่ผ่านมา ยังไม่สามารถบริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด อันเกิดผลที่ปรากฏกับผู้เรียนไม่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ประกอบกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวราวุฒวิทยาว่า การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม 3) มีงานทำ - มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี รวมถึงแนวปฏิบัติในเรื่อง การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม ได้แก่ 1) รู้จักแยกแยะ ผิด - ชอบ ชั่ว - ดี 2) ปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม 3) ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว และ 4) ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว จึงควรนำรูปแบบการมีส่วนร่วมมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่จะส่งผลให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ได้สอดรับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จากรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา หลังจากปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม ในเรื่องของพฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นทั้งของผู้บริหาร ครู นักเรียน และสภาพแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับก่อนดำเนินโครงการ เช่น ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในการดำเนินโครงการ มาทำงานตรงเวลา ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ มีจิตอาสา ประหยัดการใช้ทรัพยากรของโรงเรียน ขณะที่นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของนักเรียนลดลง การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักเรียนโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ในด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนวิถีพุทธ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับโรงเรียนคุณธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อชาติบ้านเมือง มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมเป้าหมายที่นำไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด จนทำให้ได้รับการประเมินจากทีมขับเคลื่อนคุณธรรมด่วนพิเศษ (Express Moral Service : EMS) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ระดับ 4 ดาว ประจำปี 2564 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 ดังนั้นทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีแนวคิดที่ตรงกันในการที่จะพัฒนาต่อไปสู่โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 5 ดาว รวมทั้งพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ให้มีความยั่งยืน ซึ่งภารกิจดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน รวมทั้งชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ให้มีความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

3. เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

4. เพื่อสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

5. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ที่ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview) การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2
2. ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 3) ครูผู้สอน จำนวน 17 คน 4) ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จำนวน 55 คน 5) ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 110 คน 6) ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 100 คน และ 7) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 107 คน รวมทั้งสิ้น 399 คน (โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์, 2567) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามภาระหน้าที่ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน แล้วกำหนดจำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละกลุ่ม โดยการคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางค์ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน 2) ครูผู้สอน จำนวน 9 คน 3) ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จำนวน 27 คน 4) ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 54 คน 5) ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 49 คน และ 6) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 53 คน รวมทั้งสิ้น 196 คน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากการจับฉลากเพื่อเลือกผู้ตอบคำถาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์ใช้ในการสัมภาษณ์โรงเรียนคุณธรรม 4 ดาว จำนวน 4 แห่ง (รวมทั้งโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2-6 เป็นความคิดเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง บทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ เกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ และตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนฉบับที่ใช้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ จะเพิ่มในเรื่องของกระบวนการบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL โดยแบบสัมภาษณ์ ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

แบบสัมภาษณ์ทุกข้อมีค่า IOC = 1.00 ส่วนแบบสอบถาม มี 5 ฉบับ ฉบับที่ 1 ใช้ศึกษาการสร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์โรงเรียนคุณธรรม 4 ดาว โดยขั้นตอนที่ 2 ใช้เทคนิคเดลฟายในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน 3 รอบ แบบสอบถามรอบที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ คือ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการนำข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป ในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบสอบถามรอบที่ 3 ข้อคำถามมีลักษณะเดียวกันกับข้อคำถามในรอบที่ 2 แต่ในรอบนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัชฌิมฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบจากรอบที่ 2 มาบรรจุไว้ในข้อคำถามแต่ละข้อ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 3 มาคำนวณหาค่ามัชฌิมฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ในเชิงสถิติแล้วนำมาแปลผลตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและรับรองรูปแบบ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ขั้นตอนที่ 4 จัดทำคู่มือและขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองใช้ในโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ 1 ปีการศึกษา เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบ จึงนำข้อคำถามเดลฟายรอบที่ 3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ภาษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale, 1961) ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ 3, 4 และ 5 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ก่อนนำไปใช้ทุกฉบับได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (ชุดเดิม) เพื่อประเมินหาความเที่ยงตรงรายข้อ (สมนึก ภัททิยธนี, 2562) ซึ่งได้ค่า IOC ทุกฉบับ = 1.00 ทุกข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนคุณธรรมที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ 3 โรงเรียน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α -coefficient) พบว่า ฉบับที่ 2 แบบสอบถามผลการดำเนินงานตามรูปแบบมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.985 ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.915 ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.901 และฉบับที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.943 จากนั้นนำไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าความถี่ (frequency: f) และค่าร้อยละ (percentage : %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview) แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 30 องค์ประกอบย่อย 165 ตัวชี้วัด

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบย่อย 25 ตัวชี้วัด 2) การกำหนดวิธีการบรรลุนิยามคุณธรรมอัตลักษณ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย 25 ตัวชี้วัด 3) การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง มี 6 องค์ประกอบย่อย 40 ตัวชี้วัด 4) กระบวนการบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL มี 6 องค์ประกอบย่อย 30 ตัวชี้วัด 5) บทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ มี 3 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวชี้วัด และ 6) คุณธรรมอัตลักษณ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย 30 ตัวชี้วัด

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มี 6 องค์ประกอบหลัก 30 องค์ประกอบย่อย เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้องค์ประกอบทั้งหมด เกิดจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบหลักของรูปแบบ นับได้ว่ามีความสอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้กับการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในหลาย ๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นระบบที่เชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้คำตอบชัดเจนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ได้รับการพิสูจน์ทดสอบจนเป็นที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้แบบแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ทำให้มองเห็นเป็นรูปธรรมจากการใช้ข้อมูลอย่างมีเหตุผลมาประกอบ ดังที่ ชาญชิต ทัพพมีย์ กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบต้องมีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกต อีกทั้งเป็นการชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผล ทำให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งองค์ประกอบของรูปแบบ และคุณลักษณะของรูปแบบที่ดีจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบในลำดับต่อไป (ชาญชิต ทัพพมีย์, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระ ชันบุตร ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนบ้านปากน้ำ (เผด็จเงินนาสงเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผล มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2) การบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนของครู 4) การเรียนรู้และคุณภาพนักเรียน และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน (ธีระ ชันบุตร, 2562) ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสาร บัลลังก์ปัทมา ได้วิจัย เรื่อง

รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ แนวคิดโรงเรียนคุณธรรม หลักโลกบาลธรรม และการบริหารโรงเรียน (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2563)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 30 องค์ประกอบย่อย และมี 165 ตัวบ่งชี้ ซึ่งองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ทุกข้อมีความเหมาะสม ค่าความสอดคล้องในระดับมากที่สุดเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย มีประเด็นอภิปรายแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เป็นการร่วมรับประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชน ถือเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน จึงได้ทำการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ดังที่กมลชนก ศรีวรรณ กล่าวไว้ว่า เมื่อผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารให้การยกย่องชมเชย ระหว่างการดำเนินงานเมื่อเกิดข้อผิดพลาดจากการบริหารงาน ทุกฝ่ายให้การยอมรับ พร้อมช่วยกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม รวมถึงคณะครูร่วมยินดีในความสำเร็จของโรงเรียน (กมลชนก ศรีวรรณ, 2561) สำหรับการมีส่วนร่วมด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางกระบวนการในการค้นหาคุณธรรมอัตลักษณ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งพฤติกรรมด้านลบและด้านบวก โดยคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ เมื่อแจ้งคุณธรรมอัตลักษณ์ดังกล่าวให้ผู้ปกครองรับทราบ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมอบหน้าที่ในการตัดสินใจให้กับทางโรงเรียน โดยผู้ปกครองให้การสนับสนุนเต็มที่ สอดคล้องกับวาลูมและยิตตัน ได้เสนอแนวทางในการที่กำหนดว่า เมื่อไรการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหา และสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น (Vroom and Yetton, 1973) สอดคล้องกับอำภา สมันพิช ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารกับความยึดมั่นผูกพันกับองค์กรของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (อำภา สมันพิช, 2561)

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างแกนนำ อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำโครงการคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ ได้นำแนวทางมาจากมูลนิธิยุวสถิรคุณ และจากการสัมภาษณ์โรงเรียนคุณธรรมที่ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนคุณธรรม ระดับ 4 ดาว มาเป็นแนวทางในองค์ประกอบที่ 2 คือ การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการคัดเลือกแกนนำ ดังที่พีรฤทธิ์ สีตาบุตร กล่าวไว้ว่า การคัดเลือกแกนนำต้องพิจารณาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมมี มนุษย์สัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดี สมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ แกนนำแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ (พีรฤทธิ์ สีตาบุตร, 2563) แกนนำทุกคนมีความเข้าใจเรื่องโรงเรียนคุณธรรม รับทราบนโยบาย เป้าหมายที่โรงเรียนจะดำเนินการ ร่วมกันประยุกต์ใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเรียนรู้การสร้างคุณธรรมความดี โดยดำเนินการเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนงาน

หลักของโรงเรียน ตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน (โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์, 2563) สอดคล้องกับชาญชิต ทัพพหมี ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) ครูและ 2) ผู้เรียน (ชาญชิต ทัพพหมี, 2564) และสอดคล้องกับ เกรียงไกร ผาตโธสง วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม จัดลำดับตามความต้องการ จำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน 2) ด้านการติดตามนิเทศงาน 3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ด้านการวางแผนงานคุณธรรม 4.1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 4.2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ 4.3) การกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4.4) การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ตามลำดับ (เกรียงไกร ผาตโธสง, 2563)

องค์ประกอบที่ 3 การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ด้านกำหนดการติดตามนิเทศงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โรงเรียนต้องทำการประเมินผล เพื่อให้ทราบผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่ โดยน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ครูรักเด็ก เด็กรักครู” “ให้นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือกัน” “นักเรียนมีความสามัคคีต่อกัน” ตามคู่มือที่ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน จากนั้นสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอน เห็นความสำคัญของการบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้นอกจากการสอนเนื้อหาสาระวิชาแล้ว ครูผู้สอนทุกคนต้องอบรมสร้างนิสัยให้นักเรียนเป็นคนดีควบคู่กันไป ด้วยเสมอ การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน จึงเป็นอีกวิธีการที่ช่วยให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การสร้างแรงจูงใจและการสร้างแรงกระตุ้น มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน มีการติดตามนิเทศภายใน ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหอุปสรรคของการดำเนินงาน ติดตามเป็นกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) ซึ่งมีความสอดคล้องกับทิพย์ หาสน์ศร ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ ด้านการกำหนดระเบียบปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ทิพย์ หาสน์ศร, 2563)

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลงานเชิงประจักษ์อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเพราะว่า การผลิตนวัตกรรม การบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL ผู้บริหาร ครู ต้องศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาผสมผสานกับประสบการณ์ของตนเอง เพื่อผลิตนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดีให้เหมาะสมกับโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาจนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ สอดรับกับนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ที่เป็น 1 ใน 4 กิจกรรมของโครงการหลักสร้างคนดีให้บ้านเมือง ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ใช้เป็นแนวทางในการผลิตนวัตกรรมของผู้บริหารและครู เพื่อใช้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามที่สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้กำหนดแนว

ทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ 1 ใน 10 เรื่องนั้น ก็คือ แนวทางการผลิตนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี นั่นเอง และสอดคล้องกับ อีระ ชันบุตร ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนบ้านปากน้ำ (ผดิมจินนาวาสเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การสร้างกลยุทธ์ มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้และคุณภาพนักเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน (อีระ ชันบุตร, 2562)

องค์ประกอบที่ 5 บทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ ผลการวิจัยพบว่า ด้านครูแกนนำ อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารต้นแบบ และด้านนักเรียนแกนนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูแกนนำเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และในการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการคัดเลือกแกนนำ เมื่อแกนนำได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมแล้ว จึงสามารถทำหน้าที่แกนนำได้เป็นอย่างดี โดยแกนนำจะเป็นทั้งครูวิทยากรของโรงเรียน เพื่อจัดอบรมเพื่อนครู และนักเรียนแกนนำ และเป็นทีมงานของโรงเรียนที่ช่วยให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้ เป็นไปตามที่พิรุทธิ์ สีตบุตรกล่าวไว้ว่า ทั้งผู้บริหาร ครู ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรม ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรด้านคุณธรรม ผ่านการประเมินที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรม มีผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม หรือผลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรม และเป็นผู้นำกิจกรรมด้านคุณธรรมในระดับต่าง ๆ มีการเผยแพร่โครงการคุณธรรมสู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ จนสามารถทำให้ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาต่าง ๆ มาศึกษาดูงาน และเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นได้ รวมถึงมีการเผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ (พิรุทธิ์ สีตบุตร, 2563) สอดคล้องกับชาญชิต ทัพพณี ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่าเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2) การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมต้องร่วมมือกันทั้งโรงเรียน โดยดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (ชาญชิต ทัพพณี, 2564) ตรงกับ บุญพริษฐ์ เหลืองอุ่มพร และสุเทพ ลิ้มอรุณ ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นแบบอย่าง อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ (บุญพริษฐ์ เหลืองอุ่มพร และสุเทพ ลิ้มอรุณ, 2558)

องค์ประกอบที่ 6 คุณธรรมอัตลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความกตัญญู รองลงมา คือ ด้านความพอเพียง ด้านมีจิตอาสา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความมีวินัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์นำการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน จนประสบผลสำเร็จ โดยพิจารณาจากการที่ผู้บริหารเจริญรัฐอุปถัมภ์ ครู และนักเรียนมีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกเป็นไปตามคุณธรรมเป้าหมายและบรรลुकคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง ด้านความกตัญญู และด้านจิตอาสา โดยนำทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มาร่วมกันกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ นำมาสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง บนวิถีการบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL โดยให้ความสำคัญในบทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ ส่งผลให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับพัชรีย์ ปิยะพันธ์ ที่

ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ ทางคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัยและความประหยัด หลังการจัด กิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (พัชรีย์ ปิยภักดิ์, 2562)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประเมินและรับรองรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ โดยรวม มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็น ประโยชน์ และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ อย่างเป็นระบบ ตามหลักการสร้างและพัฒนารูปแบบ โดยผ่านกระบวนการ วิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและต่อเนื่อง และสอดคล้อง กับชนสาร บัลลังก์ปัทมา ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การประถมศึกษา จากการวิจัย พบว่า ผลการประเมินและรับรองรูปแบบ ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ชนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2563)

4. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผลการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ องค์ประกอบและเนื้อหาส่วนใหญ่ในคู่มือ ได้ผ่านการพัฒนาจากเสนอและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงส่งผลให้เนื้อหาและภาษาที่ใช้ในคู่มือมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามองค์ประกอบของคู่มือทุกองค์ประกอบ แสดงให้เห็นว่าคู่มือที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น มีคุณภาพที่ สามารถนำไปประกอบการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศรวิศ ศรี เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของคู่มืออยู่ในระดับมากที่สุด (ศรวิศ ศรี, 2561) และสอดคล้องกับญาณบดินทร์ อินต๊ะ ที่ศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พะเยา ผลการวิจัย พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบดังกล่าว โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน (ญาณบดินทร์ อินต๊ะ, 2566)

5. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่าการศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 6 องค์ประกอบ สูงกว่าสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึง ผลสำเร็จของการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ไปใช้ ทำให้การ บริหารจัดการมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งในด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ การ ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง การบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL บทบาทของบุคคลที่เป็นแกนนำ และ คุณธรรมอัตลักษณ์ทั้ง 5 ด้านของนักเรียน สอดคล้องกับชนสาร บัลลังก์ปัทมา ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานโรงเรียน คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารงานโรงเรียน คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีชื่อว่า “MSMM Model” โดยเป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างและวิธีการบริหารงานตามขอบข่าย

และภารกิจด้านการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมหลักโลกบาลธรรม และการบริหารโรงเรียน (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2563) และสอดคล้องกับญาณดินทร์ อินตะชะ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พะเยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานตามรูปแบบฯ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

จากภาพแสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนมีลักษณะเป็นห่วงลูกโซ่ที่เกี่ยวข้องกันทุกองค์ประกอบ องค์การใดที่นำการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหาร การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมภาคภูมิใจ องค์การนั้นจะมีการพัฒนา และก้าวหน้ากว่าองค์กรอื่น ผลของความสำเร็จจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสมาชิกในทีม เกิดความรัก ความสามัคคี ความผูกพันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ได้ร่วมกันปฏิบัติ นำมาสู่การร่วมมือร่วมใจในการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ มุ่งสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมอัตลักษณ์ในตัวของผู้เรียน โดยนำการบริหารสร้างสรรค์คนดี LOVELY MODEL นำมาประยุกต์ใช้อย่างลงตัว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในบทบาทของตน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

สรุป

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์ จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น ผู้บริหารต้องนำแนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาเป็นตัวนำทางในการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมมือร่วมใจกันหาแนวทางการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น มาบูรณาการร่วมกับการบริหารสร้างสรรค์ คนดี LOVELY MODEL ตามบริบทของโรงเรียนที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีในการสนับสนุนการทำงานของครูแกนนำและนักเรียนแกนนำในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นสิ่งสำคัญมากในการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม และการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ฉะนั้นจึงต้องเลือกใช้กลยุทธ์ในการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้มีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ

1.2 คุณธรรมอัตลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต ครูควรมีความตระหนักในการปลูกฝังคุณธรรมอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนควบคู่กับการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ

1.3 การดำเนินงานต้องผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและนักเรียนให้เป็นแกนนำที่มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำ จึงจะทำให้การพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมเพื่อคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ 1) กลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจบุคลากรในสถานศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้มีอะไรบ้าง เพื่อได้องค์ความรู้ให้นำไปปรับใช้ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ 2) ควรมีศึกษาการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองและผู้นำในชุมชนที่ส่งผลให้งานพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน มีความต่อเนื่องและยั่งยืน และ 3) ควรมีศึกษารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ในระดับการศึกษาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร ผาตโธสง. (2562). แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ อดุสากรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชาญจิต หับหมี่. (2564). รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(7), 344-358.
- ญาณบดินทร์ อินต๊ะ. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พะเยา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิพย์ หาสาสน์สร. (2563). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ทูลอดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2563). รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การประถมศึกษา. วารสาร มจร. บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์. 6 (2), 55-56.
- ธีระ ชันบุตร. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนบ้านปากน้ำ(เผด็จมนาวาสงเคราะห์)

- อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. 10 (1), 955-956.
- บุญพริษฐ์ เหลืองอ่อนพร และสุเทพ ลิ้มอรุณ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับ
การพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2.
ประภัทร์ กุดหอม. (2560). การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวคิดเมตาคognition และการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ดุษฎีนิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัชรารณณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปะ
การจัดการ. 4 (3), 783-795.
- พัชรี ปิยภักดิ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิรุฬห์ สีตาบุตร. (2563). คู่มือการนิเทศโดยใช้แนวทางการใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะเพื่อส่งเสริม
การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน.
โรงเรียนเจริญรัฐอุปถัมภ์. (2563). รายงานผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว.
เอกสารอัดสำเนา.
- (2564). รายงานผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว. เอกสารอัดสำเนา.
- (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2567. เอกสารอัดสำเนา.
- ศรวัส ศิริ. (2561). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจ
ในการเรียนในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร : กำแพงเพชร.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2560). กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ.
กรุงเทพฯ: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด
- สมนึก ภัททิยธนี. (2562). การวัดผลการศึกษา. ภาพสไลด์: โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรม จริยธรรม
ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (มปป.). การผลิต
นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี. เอกสารอัดสำเนา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). แนวทางน้อมนำพระบรมราโชบายด้าน
การศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: บริษัท เอส. บี. เค การพิมพ์ จำกัด.
- อำภา สมันพิช (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารกับความยึดมั่นผูกพันกับองค์กรของครูในสถาบัน
การอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.

- Vroom, V. H. & P. W. Yetton. (1973). *Leadership and Decision Making*. Pittsburgh: University of Pittsburgh.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 608-609.